

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Floremundi Raemundi V. Cl. Olim Consiliarii Regis
Galliarvm Ex Calviniano Catholici Synopsis Omnium hujus
temporis Controversiarum tam inter Lutheranos,
Calvinistas quam alios plurimos. Sive Historia ...**

Raemond, Florimond de

Coloniae Agrippinae, 1655

V. Protestantes Imperatori titulum imperialem denegant.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10880

dignitatem à contemptu vindicandum statuit. Præter alias vero copias quas in parato tum habebat, Hispanos in Hungaria militantes, duce Aluaro Sandæo, euocauit, à Turcis in Christianos, à quibus aliter turus esse non poterat, arma transferre coactus; itemque Neapolitanas & quas in Insurbria habebat legiones: nouo insuper exercitu, variis ductoribus conscripto. Nec segnius ad bellū sese Protestantes parabant, rati, facile se Cæsarem è Germania profigituros: interim vero de Cæsaris bellum in se parantis conatibus grauiter conquesti, omniem obedientiam palam promittebant clam vero nihil nisi rebellionem spirabant. Federi Protestantium tota fere Germania nomen dedit, exceptis Bauariæ & Cluuiæ Ducibus, nec non iis regionibus quæ Ferdinando Romanorum Regi parebant, vt & paucis quibusdam Imperij ciuitatibus. Sic igitur dum illi ad suum ipsorum prope rant exitum, hi veluti post carecta latentes, tam dubij belli exitum sollicitis animis expectabant, consilia inde moderaturi.

Etsi vero Angliæ Rex eidem federi nomen dederat, tamen ab Imperatore persuasus, fedus rescidit, & promissa auxilia negauit. Cromuelus nihilominus, qui vnus omnia tum fere poterat, etiam Rege non assentiente, eius nomine federi subscripsit. Qua de re Imperator apud regem questus, effecit vt publice de Cromuelo sumtum sit supplicium, non sine manifesto diuino vltionis exemplo, quod hic potissimum omnium malorum, quæ miserum illud regnum pessumdederunt, auctor fuerit.

Sleidanus belli huius causam malitiose in Imperatorem confert: quum tamen Protestantes antequam Imperator ad arma venisset, & fedus cum Pontifice conclusisset, in superiori Germania omnia ferrent, agerent, & raperent. Fedus enim hoc inter Pontificem & Imperatorem, de tuenda contra Protestantium vim Concilij auctoritate, XXVI. Iunij demum Romæ conclusum fuit, quum Dux Virembergicus & superioris Germaniæ ciuitates XXI. iam in armis essent, exercitu ad Vlmam conuenire iullo. *Vniuersa copia in Ioannis Friderici Saxonie Ducis & Philippi Hassia Landgrauij, à socijs ad id munus electorum, fides adstricta sunt, Pontifici Sathana Vicario & diaboli mancipio, & Imperatori suo bellum factura.* His enim, Christiano scilicet dignis verbis eum qui exercitum Principum nomine alloquutus est, vsus, Sleidanus testatur. Nec mora. Ad Galliæ & Angliæ reges, vt &

Ducem ac Senatum Venetum scribunt, & auxilia petunt. Heluetios quoque pars vtraque suarum partium facere studebat; è quibus (in factiones enim scissos supra docuimus) Catholici Imperatori auxilia promiserunt; Zuingliani vero, etsi ex federe quod cum domo Austriaca eis intercedit auxilia debebant, responsum tamen distulerunt. Quamuis autem ob religionem præcipue bellum hoc susceptum fuerit, Imperator tamen ne quosdam alieniores à se, atque eorum accessione hostes suos firmiores redderet, nullam aliam causam quam conspirationem & rebellionem præ se ferebat, vt sic ex ipsis Lutheranis quosdam in officio retineret. Quo sane artificio illos muris dissensionibus distractos, suis partibus tanto facilius adiunxit. Deinde ad præcipuas Germaniæ ciuitates datis litteris eas mouit, vt sibi rei publicæ perturbatores & rebelles ad officium reducere cupienti, debitam opem ferrent; quamuis plerasque federi Protestantium nomen dedisse non ignoraret. Interim Palatinus Elector, qui à Catholica quidem iam defecerat Ecclesia, vt supra artigimus, in fide tamen & obedientia erga Cæsarem permanferat, Protestantes Cæsari reconciliare nitentur. Idem studium erat Maurij Saxonis & Ioanis Brandeburgici. Palatinus in primis princeps pacis cupidus, confederatos obtestabatur, vt ab armis discederent, & Cæsari se submitterent, offensionemque sibi peterent condonari. At illi, quibus omnino constitutum erat belligari, magno studio copias conducunt; & innocentiam (cuius prætextus nulli ymquam rebellionis defuit) publico libello testati, *omnem culpam in Carolum conijciunt, qui Romani Antichristi, & nefarii Tridentini Concilij impulsu bellum hoc & ad Euangelij doctrinam & ad Germaniam libertatem opprimendam suscepit.* Sic ergo Hæresis Lutherana tunc primo post M. D. LVI. à Christo nato annos sub explicatis signis in procinctu apparuit ipso quo obiit An. Lutherus, cui talibus victimis libuit se cætoribus parentare. Saxone & Landgrauio ductoribus; quorum hic ob plurimas ac validissimas federi adiunctas ciuitates, tantum timorem animo conceperat, vt paucis diebus Imperatorem in triumphum se ducturum, Episcopos omnes exterminaturum, bona Ecclesiasticorum pro suo lubitu distributurum, & hac de alieno liberalitate pleramque Germaniæ Nobilitatem sibi obnoxiam facturum speraret. Secretum hoc aiunt Lutheri fuisse consilium, quemadmodum ante mortem ipsius

ipſius deprehenſum fuit) & libri de Fiſco ab ipſo conſcripti ſcopus, quod una hac ratione partes ſuas ſtabiliri & conſirmari poſſe animadverteret. Sed nihil æque animavit Proteſtantes atque ſui Prophetæ Lutheri vaticinium de ſe editum, quod nempe mors ſua eſſet protinus letale exitium altarum Papæ. A deo que tum omnes paſiſtæ tum ipſa Italia ac Roma eſſet Proteſtantibus ceſſura in partem dividendam, cum vivo Luthero, iſdem Lutherani Romæ occupatores duce Borbonio, peſtem Romæ intuliſſent. Nimum tamen hos credulos ſuos Elias & Evangeliſta ſefellit, æque ac Stiſelius ille extremi iudicii denunciator Holtz-dorpianos ſuos agricolas. (a)

Quo vero factionis lux robur oſtentarent, ac ſimul palam facerent, quanta molirentur, & quam parvi Imperatorem facerent, non epiſtola tantum bellum ei indixerunt, verum etiam Imperatoris titulum ei negarunt. Priuſquam vero epiſtolam illam mitterent, diſputatum fuit, qui titulus Carolo eſſet tribuendus. Saxo quidem Carolum Ganda-riemſem appellandum eum cenſebat, quod Imperator ſeu Caſar ab ipſis ſine rebellionis nota vocari non poſſet. At Landgravius Imperatoris titulum ei non adimendum eſſe placebat, ne reliqui principes irritarentur: Nomen hoc inane ei non invidendum dicens, dummodo nullam ei concederent poteſtatem. Tandem hæc fuit inventa ratio media, ut illum appellarent velut eum qui pro Caſare ſe gerat, Landgravius quoque homo natura ferox, ſæpe dixiſſe, adeoque federatis civitatibus promiſſiſſe dicitur, totiatrimo ſe Carolum Imperatorem aut captivum eiſtaturum, aut Germania expulſurum. Sic ille novum ſibi regnum, cuius melior pars penes ſe futura eſſet, opinionis errore fixerat, ſua ipſius vanitate deceptus.

Decreto bello Proteſtantes copias ſuas, in quibus ultra ſexaginta peditum, & decem erant equitum millia, una cum centum tormentis maioribus, ad Danubium collectas educunt, tantis viribus mirum in modum feroces: deinde ad Imperatorem in caſtra prope Landshutum in Bavaria, qui vix decem armatorum millia apud ſe habebat, & etiam ipſius Sleidani confeſſione, a Proteſtantibus præventus fuerat, adoleſcentem nobilem, & tubicinem, uti mos habet Germanorum, mittunt, qui epiſtolam qua bellum Caſari indicabatur, perferrent. Factum eſt id Anno 1546. XI. die Auguſti (b) At Imperator conſpectum eorum averſatus non modo epiſtolam non accepit, ſed & per Albanum, in cuius tentorium perducti illi fuerant, nunciari

eis iuſſit, ſi quis in poſterum ab illis ad ſe veniat, fore ut loco muneris & torquis aurei, laqueum ab ſe ferat. Non multo ante Caſar Saxonem & Landgravium proſcripſerat, eorum bonis fiſco addictis. In huius proſcriptionis formula eos acculabat, quod Eccleſiaſtica bona involaſſent, quod omnes terra Principes, a deo que Turcam ipſum ad bellum ſibi faciendum ſollicitaſſent, ut tanto facilius rebus undiq; perturbatis, ſcopum iam diu propoſitum aſſequi poſſent. Huius ergo proſcriptionis formula feciali pro reſponſo ad Proteſtantes perferenda data fuit; ad quam illi prolixè reſponderunt, ut apud Sleidanum videre eſt, qui hæc aliaque eò pertinentia copioſè deſcribit, ut ſuæ religionis fratres poſt mortem laetent. Tantæ vero huius federis, ut in quo totamque validæ civitates comprehenſæ erant, vires eſſe exiſtabantur, ut vix quiſquam crederet, Imperatorem caſtra aciemque conferre auſurum. Erat etiam illorum Principum, dulci libertatis nomine abutentium, non minor apud vulgus fides atque auctoritas, quam eiſdem in Hiſpanos & omnem exterorum dominatum, odium. In caſtris Proteſtantium erant Joannes Erneſtus Electoris Saxonie frater, Joannes Fredericus Electoris filius, Philippus Brunſuicenſis, cum quatuor eiſdem familie Principibus, Dux Lüneburgenſis, Anhaltinus, & decem aut duodecim circiter Comites Germani. Quamvis autem, uti diximus, Imperator ad tantam vim ſuſtinendam parum validis copiis inſtructus eſſet, eos nihilominus quos circa ſe habebat, eduxit contra hoſtem progreſſus, cum propoſito, ut ſapius Avila ex ipſomet Caſare au diſſe ſcribit; aut vincendi aut in Germania moriendi; certa interim fiducia, divinum auxilium in tam pia & iuſta cauſa ſibi nequaquam deſuturum.

QUOMODO IMPERATOR BELLUM DUXERIT, PROTESTANTIUM INTERIM COPIS DILAPſIS.

CAPUT XIV.

ARGUMENTUM.

- I. Papa Imperatori auxilia mittit contra hæreticos.
 - II. Magnus Proteſtantium error, & ruina ipſorum iniſtium.
 - III. Pro-
- No. III. Pro-
- a Supra lib. 2. cap. 16. num. 7. b Surius in Comment,